

MAGYAR GERONTOLÓGIA

14. ÉVFOLYAM 41. SZÁM

On-line verzió: ISSN 2062-3690

www.https://ojs.lib.unideb.hu/gerontologia

-TUDOMÁNYNÉPSZERŰSÍTŐ-

Kibővített beszámoló a Rómában megtartott 5. UNECE Idősügyi Konferenciáról (2022. június 15-17.) "Fenntartható társadalom minden korosztály számára: Összefogás az egész életen át tartó szolidaritás és az esélyegyenlőség érdekében"

Ferenczi Andrea, Hajós Katalin

Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség (MNKSZ)

Kulcsszavak: Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség, MNKSZ, UNECE, Róma, Római Miniszteri Nyilatkozat, nemzetközi idősügy

Bevezetés és Előzmények

A Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség (MNKSZ) számára megtiszteltetés, hogy nemzetközi szakértőként való elismerésünknek köszönhetően Ferenczi Andrea és Hajós Katalin meghívást kaptak a UNECE (ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága) Rómában 2022. június 15-17. között megtartott Idősügyi Miniszteri Konferenciájára az esemény szervezője, az Olasz Kormány részéről.

Az esemény címe / mottója: *Fenntartható világ minden korosztály számára
Összefogás az egész életen át tartó szolidaritás és esélyegyenlőség jegyében.*

A Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség Missziója

Hazai és nemzetközi tapasztalataink alapján határoztuk el, hogy mindent meg kell tennünk, amit erőnk enged, hogy a 60 év feletti nők életét jobbra tegyük, nemcsak a foglalkoztatásuk és karrierjük érdekében, hanem más területeken is, mint az élethosszig tartó tanulás, a tudásátadás,

üzleti és szociális szolgáltatások, az informatika, egészség, vidéki élet, művészet, kultúra, a média, áldozattá válás, elszegényedés, elmagányosodás.

Céljaink eléréséhez szorosan együttműködünk az alábbi szervezetekkel:

- EU szinten: Older Women Network Europe és Age Platform Europe
- ENSZ-ben: International Network for the Prevention of Elder Abuse (INPEA)
- Magyarországon: Debreceni Egyetem Egészségtudományi Kar, Gerontológiai Tanszék

Tevékenységünk az ENSZ-ben

2009-től első magyar „ENSZ-ECOSOC speciális konzultatív státusszal” rendelkező civil szervezetként részt veszünk az ENSZ / ECOSOC munkájában. Ezzel is szeretnénk hozzájárulni, hogy hatékonyabbá váljanak az ENSZ és az európai kapcsolatok olyan globális ügyek, mint a női esélyegyenlőség, a női jogok, a fenntarthatóság, valamint a demográfiai kihívások területén.

Női Karrier korhatár nélkül – 2009 óta

Nemzetközi elismerést vívott ki (az ENSZ-ben és EU-ban) a „Női karrier korhatár nélkül” című programunk, amelyben magyar és külföldi egyetemekkel és szervezetekkel működünk együtt. Célunk, hogy felhívjuk a figyelmet az 55 év feletti nők helyzetére. Rájuk egyszerre van szükség a munkaerő piacon és a családban, „szendvics generációként” sokszor egyidejűleg hárul rájuk a gyermekeikről, szüleikről és unokáikról való gondoskodás felelőssége.

A témában több nemzetközi konferenciát tartottunk hazánkban, és részt vettünk számos nemzetközi rendezvényen előadóként: Európai Uniós szervezésben, valamint számos New-Yorkban és Genfben szervezett ENSZ rendezvényen, legutóbb az idei CSW66 online NGO Fórumon és résztvevőként a UNECE konferencián Rómában 2022. júniusban.

A Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség Előzetes kutatási tevékenysége az idősödés témájában

A Visegrádi Alap (IVF) által támogatott projektek:

„Nő, Család és Karrier – a work-life balance alakulása a pandémia hatására a V4 országokban” (2021. október 1 - 2022. április 30.)

„Nő, Család és Karrier – Civil Fórum A V4 Szellemében” (2020. február 17- október 31.)

EU projektek:

COST Akció CA19136 2020-2024

Az MNKSZ partnerként vesz részt az International Interdisciplinary Network on Smart Healthy Age-friendly Environments akcióban. (Nemzetközi interdiszciplináris hálózat okos, egészséges, idős-barát informatikai környezetek kialakítására).

Erasmus+ felnőtt tanulás:

Be the Change projekt (2016-2018)

A „Vállalkozóvá válás elősegítése a generációk közötti tudásátadással” („Boosting entrepreneurship through intergenerational exchange”)

Grundtvig felnőtt tanulás:

TRAME projekt 2013-2015

„TRAME-Transferring Competencies through Self-Narration and Mentoring Process”
Kompetenciák átadása önelbeszélés és mentori folyamat révén”

Ezen előzmények ismertetésével az MNKSZ nemzetközi beágyazottságát illetve az idősügy területén szerzett tapasztalatait kívántuk megjeleníteni.

Az 5. UNECE Idősügyi Miniszteri Konferencia

Előzmények

A civil társadalom és a tudományos kutatás első közös fórumának szervezői 2022. januárban vették fel velünk a kapcsolatot a Konferencia előkészületihez való hozzájárulásunk témájában. Folyamatosan részt vettünk a készülő szakmai anyagok véleményezésében.

A szervezők (The Joint Forum Organising Committee):

- Heidrun Mollenkopf (Age Platform Europe and BAGSO)
- Kai Leichsenring (European Centre for Social Welfare Policy and Research)
- Dario Paoletti (Age Platform Italy)
- Giovanni Lamura (INRCA IRCCS – National Institute of Health and Science on Ageing, Italy)
- Cristina Calvi (INRCA IRCCS – National Institute of Health and Science on Ageing, Italy)

Az MNKSZ által képviselt néhány szempont

- Az idősödésről szóló kutatásokban a nőkre és férfiakra vonatkozó adatok lebontása.
- Az aktív idősödés keretében az élethosszig tartó tanulás és munkaerőpiaci jelenlét fontossága, idősek számára vállalkozás indításának lehetősége, rugalmas munkaformák elérhetősége.

- Az idősek, ezen belül a nők informális hozzájárulásainak elismerése, lehetőség szerint mérése.
- Az időskori magány és elszigetelődés, az ageizmus és a generációk közötti konfliktusok megoldására elsősorban a család, a közösségek és az önkéntesség fontosságát hangsúlyozzuk.
- A média szerepe: a pandémiával összefüggésben különösen felértékelődött.
- A kutatásokban a visegrádi országok egységes megjelenítése.

Civilek, a tudomány és politika együtt az idősügyért

Az UNECE Miniszteri Konferenciájához kapcsolóan a *Madridi Idősügyi Cselekvési Terv 2002* (MIPAA) a UNECE régióban való végrehajtásának 4. felülvizsgálata és értékelése alkalmából 2022. június 16–17-i idősügyi miniszteri konferencia előtt 2022. június 15-én Rómában került sor a civil társadalom és a tudományos kutatás első közös fórumára. A konferencia témája: *Fenntartható világ minden korosztály számára: összefogás az egész életen át tartó szolidaritás és esélyegyenlőség jegyében.*

A Civil Társadalom és Tudományos Kutatás Közös Fóruma

A civil társadalom és a kutatói közösség képviselői közösen, de különböző perspektívákból tárgyalták meg az elmúlt két évtizedben az idősödés terén elért eredményeket, és határozták meg, mely területeken van szükség további intézkedésekre a jövőben.

A közös fórum céljai a következők voltak:

- A külön silókban való gondolkodás és cselekvés lebontása, tapasztalatok és ismeretek cseréje
- A miniszteri konferencián felmerülő kérdések és megállapítások megvitatása, a civil társadalom tapasztalatainak és kutatási eredményeknek bemutatása
- Párbeszéd elősegítése az idősügy jövőjéről, az öregedés és a kapcsolódó területek, a civil társadalom jövőbeli alakulásáról a kutatás és a politika szemszögéből
- Az idősödéssel kapcsolatos jövőbeli szakpolitikák prioritási területeinek meghatározása az egyes országokban
- Közös Nyilatkozat elkészítése

Gondolatok a Közös Fórumon:

A Közös Fórumon a civil társadalom és a tudomány képviselői előadásokat tartottak, bemutattak számos kutatási eredményt, ezzel is támogatva a politikai döntéshozókkal folytatott megbeszéléseket, illetve ajánlásokat dolgoztak ki.

A bevezető előadásban *Amal Abou Rafeh* (UNECE) arról beszélt, hogy az időskor sokszínűségét a politikának is tükröznie kell. MIPAA nagyon hasznos fórum, ahol a kormányok megállapodnak abban, hogy összekapcsolják az időskori méltóság megőrzése, a hosszú élettartam, az idősödéssel kapcsolatos társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek, a fejlődés és jogok kérdéseit.

Szekciók:

1. Az aktív és egészséges idősödés elősegítése egész életen át

Barbro Westerholm (képviselő, svéd parlament) kiemelte, hogy az idősek nagy mértékben hozzájárulnak a társadalom eredményeihez, és hangsúlyozta ennek szükségességét. Lehetővé kell tenni az egyének számára, hogy eldöntsék, folytatják-e a munkát, és jobban el kell ismerni hozzájárulásuk társadalmi értékét.

Lucie Vidovičová (professzor, Masaryk University Csehország) szerint fontos az időfaktor figyelembevétele az idősekkel kapcsolatos politikai döntésekben, nem szabad egységesen kezelni az idősek különböző csoportjait, hanem az idősödés szakaszainak megfelelően kell alakítani a döntéseket és a lehető legkorábbi életkorban fel kell lépni a kor alapú diszkrimináció ellen.

Az előadók és hozzászólók kiemelték, hogy az aktív és egészséges idősödés elősegítése, figyelembe véve a változó társadalmi viszonyokat és kihívásokat, iránymutató elvárás kell legyen a kutatások, a politikai döntések, és azok gyakorlati megvalósítása során.

2. A tartós ápolás-gondozáshoz és támogatáshoz való hozzáférés biztosítása a gondozók és a családok számára

Tiago Cravo Oliveira Hashiguchi (OECD, Franciaország) rámutatott, hogy a tartós gondozás lehetőségei, körülményei és költségei eltérőek az egyes országokban. Társadalmi támogatás nélkül sokan nem is jutnának hozzá. Különösen igaz ez az idős nőkre, akik az életük során kapott alacsonyabb jövedelmük miatt nem tudják megfizetni a költségeket.

Sebastian Fischer (Coalition of Carers in Scotland, UK) arról beszélt, hogy maguk a gondozók is gyakran találkoznak diszkriminációval és társadalmi kirekesztettséggel. Felhívta a figyelmet arra, hogy fontos lenne a gondozók jobb bevonása a gondozási stratégiák kialakításába és a döntési folyamatokba. Szükség lenne a gondozói érdekképviseletekre, a gondozási szabadság

intézményének szabályozására az egyes országokban és az informális gondozók nagyobb támogatására. Több kezdeményezés vár megvalósításra, például az uniós gondozási stratégia. A hozzászólók kiemelték a tartós gondozás anyagi nehézségeit a családok számára, ami állami és önkormányzati együttműködéssel csökkenthető. Fontos szempontként merült még fel a nem hivatásos gondozók képzése és szakmai támogatása.

3. Az idősödés ügyének támogatása (mainstreaming) a minden korosztály számára megfelelő társadalom megteremtése érdekében

Mainstreaming ageing: olyan megközelítés, ami rendszer szinten integrálja az idősödéssel összefüggő kérdéseket és az idős emberek szempontjait a politika minden területén és minden szintjén annak érdekében, hogy minden korosztály számára megfelelő társadalom jöhessen létre.

Edmundo Martinho (UNECE, az Idősügyi Állandó Munkacsoport elnöke) a „mainstreaming” folyamatok erősítésének szükségességét hangsúlyozta, ami koordinált erőfeszítéseket követel az államok és a társadalom részéről, tekintettel az idősödő népességre és arra, hogy szükség van az idősek jogainak elismerésére és védelmére.

A hozzászólásokban többen kiemelték a jogi keretek megteremtésének fontosságát és a meglévő szabályozások alkalmazását nemzeti, regionális és helyi szinten.

Prioritások a MIPAA 2022 után

A Közös Fórum Deklaráció három lépésben készült, először az idősügy stakeholderei válaszolták meg a kérdést: „*Melyik három, a népesség idősödésével kapcsolatos, kihívást jelentő fontos téma szerepeljen az UNECE napirendjén?*” Ennek alapján, kiválasztva és főként a korábbi miniszteri deklarációkban nem szereplő témákra fókuszálva elkészült az első változat, amelyet a civil szervezetek és a kutató közösség két fordulóban is véleményezett.

Aktív és egészséges idősödés

A Közös Fórum fontosnak tartja az aktív és egészséges időskor előmozdítását, kiemelve, hogy jobban figyelembe kell venni az emberi jogokat, a környezeti, és strukturális előfeltételeket. Tovább kell fejleszteni a WHO által is támogatott idősbarát városok rendszerét.

Az idősek heterogén csoportot alkotnak, rendkívül változatos jellemzőkkel, mint pl.lakóhely és környezeti feltételek, egészségi állapot, társadalmi-gazdasági és oktatási háttér, társadalmi kapcsolatok, faj, vallás, etnikai hovatartozás, szexuális irányultság stb. Ezt a sokszínűséget tükrözniük kell a szakpolitikai intézkedéseknek is.

Elő kell mozdítani az idősök aktív részvételét az érdekérvényesítésben, támogatni kell a társadalmi és politikai szerepvállalásukat, mind egyéni szinten (képzés, önkéntesség, akadálymentesítés, stb.), mind strukturális szinten a politikai rendszereken keresztül (a képviselői szervezetek, közösségi testületek stb.).

Az ellátáshoz és támogatáshoz való egyenlő hozzáférés biztosítása az idősök és gondozóik számára

A legtöbb tagállamban túlzott mértékben támaszkodnak a nem fizetett gondozási munkára, ami egyenlőtlenségeket okoz, különösen a nők és a gondozás miatt a munkaerőpiacról nyugdíjba vonulók esetében. Ez pedig hozzájárul a nyugdíjak csökkenéséhez, valamint a nemek között növekvő jövedelmi és nyugdíjszakadékot teremt.

A hosszú távú gondozási politikák megváltoztatására van szükség, biztosítva a függetlenséghez és az autonómiához való jogot, azt, hogy a gondozásra szorulóknak maguk dönthessenek a számukra legmegfelelőbb ellátási formáról. Ezért a minőségi ellátás minden formáját növekvő beruházásokkal kell megteremteni mind az otthoni gondozás, mind a közösségi alapú és idősotthoni gondozás területén.

A COVID világjárvány megmutatta, hogy minden eddiginél sürgetőbb a gondozási munka szakmai újragondolása. Változtatni kell a gondozók rossz munkakörülményein, miközben kihívást jelent a legtöbb tagállamban a gondozók képzésének, toborzásának és megtartásának helyzete. A szakma vonzóbbá tételéhez szükséges a munkakörülmények és a jövedelmek javítása, új munkaprofilok kialakítása, új oktatási és képzési módok megtalálása, és új közösségi ellátási módok megszervezése.

A jövő témái

A feltörekvő technológiák növekvő elterjedését (mint például a mesterséges intelligencia) és a digitalizáció egyénekre és társadalmakra gyakorolt hatásait gondosan elemezni kell. Emelni szükséges az idősök körében a digitális ismeretek és készségek szintjét, elérhető és megfizethető technológiákat és eszközöket kell biztosítani számukra, ugyanakkor fel kell vértetni őket olyan ismeretekkel is, amelyek meggátolják, hogy csalások vagy más digitális visszaélések áldozatai legyenek.

Vészhelyzetek, háborúk és katonai beavatkozások, a világjárványok és a klímaváltozás hatásai valószínűleg növekedni fognak a jövőben, és továbbra is nagyobb kockázatot jelentenek az idősebbek számára. Vizsgálni kell, hogyan lehet kialakítani a generációk közötti erősebb szolidaritást például az éghajlatváltozással kapcsolatban.

Olyan jelenségek erősödnek fel, mint a családi struktúrák változása, az egyedül élők arányának növekedése, a gyermektelen személyek és elváltak számának növekedése, a nagyon idős kort megérők számának növekedése. Egyre nagyobb az érzékszervi, fizikai vagy mentális károsodások kockázata, megjelennek a globalizáltabb és digitalizáltabb munkakörülmények hatásai, sokszínűbbé válnak a társadalmak vallási és etnikai szempontból is.

A miniszteri konferencia és kísérő rendezvényei, panelbeszélgetések

1. Az életkorhoz igazodó válságkezelés felé - mit tanultunk a COVID járványból

A panel a COVID idősekre gyakorolt hatásait tekintette át, így a testi és lelki egészségre, jóllétre, társadalmi részvételre gyakorolt hatásokat, a magány, a szorongás, az elszigeteltség érzését és a személyes kapcsolatok, fizikai aktivitás vagy a generációk közötti szolidaritás alakulását.

2. Jogok, egészség és méltóság: A demográfiai ellenálló képesség erősítése figyelemmel a népesség elöregedésével járó lehetőségekre

Milyen változások szükségesek ahhoz, hogy a gyors demográfiai változások között a társadalmak lépést tudjanak tartani az idősödéssel? A népesség idősödésével járó lehetőségek hogyan erősíthetik a társadalmak ellenálló képességét? Az előadók a jogok, az egészség és a méltóság megőrzésének fontosságát helyezték a középpontba.

3. Az autonómia elvesztésének megelőzése - jobb együttműködéssel az esések ellen

A törések korai megelőzése kulcsfontosságú az autonómia megőrzésében és az idősök életminőségének javításában. Megelőzhető a korai hanyatlás, a fizikai és mentális képességek elvesztése és csökkenthető a társadalmi elszigetelődés kockázata. Az otthoni ápolás lehetővé teszi az autonómia elvesztésének és a balesetek kockázatának csökkentését.

4. Az ENSZ Egészséges Idősödés Évtizedének érvényesítése (2021-2030)

Az Évtized összehangolja a kormányok, a civil társadalom, a szakemberek, a tudományos körök, a média és a magánszektor tevékenységét az idős emberek, és a közösségeik életének javításáért

Az 5. UNECE Idősügyi Miniszteri Konferencia a 2022-es Római Miniszteri Nyilatkozata

Az 5. UNECE Idősügyi Miniszteri Konferenciája a 2022-es Római Miniszteri Nyilatkozat elfogadásával zárult, melynek címe:

„Fenntartható társadalom minden korosztály számára: Összefogás a szolidaritásért és az esélyegyenlőségért az egész életen át”.

A Nyilatkozat megerősíti az országok elkötelezettségét az idősödés elleni Madridi Nemzetközi Cselekvési Terv és annak regionális végrehajtási stratégiája mellett. A Római Nyilatkozat elismeri, hogy az elmúlt öt évben jelentős előrelépés történt az idősökben rejlő lehetőségek felismerése, a hosszabb munkavégzés ösztönzése és a méltó idősödés biztosítása terén.

A szociális védelemmel, a tartós gondozással vagy a munkaerőpiaccal kapcsolatban számos kihívás továbbra is fennáll. További előrelépésre van szükség az egészségfejlesztés, az idősök társadalomban és politikai döntéshozatalban való részvétele, az életkorbarát környezet, a generációk közötti szolidaritás, az ageizmus elleni küzdelem, valamint az idősök vészhelyzetekben és konfliktushelyzetekben betöltött szerepének elismerése terén.

A 2022-es Római Nyilatkozattal a UNECE tagállamainak miniszterei egy fenntartható világ megvalósítására törekuszenek minden korosztály számára, és vállalják, hogy 2027-ig munkálkodnak három fő politikai céljának elérése érdekében:

1. Az aktív és egészséges idősödés elősegítése egész életen át

Az aktív és egészséges idősor előmozdítása egész életen át tartó első célkitűzése az aktív és egészséges idősor iránti folyamatos elkötelezettséget bizonyítja számos ágazatban alkalmazott szakpolitikák és intézkedések révén. A miniszterek külön ígéretet tesznek a következőkre:

- az idősök részvételének támogatása a politikai és döntéshozatalban, a társadalmi és kulturális életben, valamint küzdelem a magány és a társadalmi elszigeteltség ellen;
- befektetés az egészségfejlesztésbe és a korbarátabb környezet kialakításába;
- az idősödésről és az idős emberekről alkotott pozitív kép előmozdítása, az ageizmus elleni küzdelem és a generációk közötti párbeszéd előmozdítása;
- az idősök védelme az erőszaktól és a visszaélésektől;
- az idősök munkaerő-piaci részvételének elősegítése;
- fenntartható, inkluzív és méltányos nyugdíjrendszerek kidolgozása és megfelelő nyugdíjak biztosítása;
- az egész életen át tartó tanulásban való részvétel javítása;
- a korbarát digitalizáció, a termékek és szolgáltatások előmozdítása, valamint a „silver economy” innovációjának támogatása;
- független testületek létrehozásának ösztönzése az idősök jogainak, szükségleteinek és érdekeinek közvetítésére.

2. A tartós ápolás- gondozáshoz és támogatáshoz való hozzáférés biztosítása a gondozók és a családok számára

A Római Nyilatkozat második célja a hosszú távú gondozáshoz és támogatáshoz való hozzáférés biztosítása a gondozók és a családok számára. Ez az első alkalom, hogy a téma ilyen különös figyelmet kapott egy UNECE miniszteri nyilatkozatban. Ez annak tanúsága, hogy a miniszterek elismerik a hosszú távú gondozás létfontosságú és növekvő jelentőségét idősödő társadalmainkban. A COVID-19 világijárvány kétségtelenül hozzájárult ehhez a felismeréshez. Feltárta azt is, hogy a tartós ápolási rendszerek nagymértékben függenek a gondozási szakemberektől, és különösen az informális gondozók és családtagok elkötelezettségétől. A miniszterek elkötelezték magukat, hogy tanulnak a járványból, és fokozzák a gondozók és családok támogatását az alábbiak szerint:

- törekednek az integrált és személyközpontú ellátásra, amely biztosítja az ellátás függetlenségét, méltóságát, és amely a megelőzésre és a korai beavatkozásra helyezi a hangsúlyt;
- befektetnek a tartós ápolási rendszerekbe, javítják a színvonalat és felkészülnek a tartós ápolási szolgáltatások iránti kereslet várható növekedésére;
- javítják az egészségügyi és szociális gondozók foglalkoztatási feltételeit és munkakörülményeit, ideértve a megfelelő személyzetet is, és szükséges beruházni a képzésükbe;
- támogatják az informális és családgondozókat tanácsadással, segélynyújtással és szociális védelemmel;
- biztosítják az egészségügyi, szociális és tartós ápolási szolgáltatások magas színvonalú és folyamatos nyomon követését;
- kiterjesztik a védelmet a gondozás során elkövetett mellőzés/elhanyagolás és más visszaélések ellen;
- aktualizálják a demenciával foglalkozó és a demenciában szenvedők gondozóit támogató szakpolitikákat, azok elfogadását és végrehajtását;
- figyelembe veszik a megfelelő palliatív ellátás iránti növekvő igény kielégítését.

3. Az idősödés ügyének támogatása (mainstreaming) minden korosztály számára megfelelő társadalom megteremtése érdekében

A Római Nyilatkozat harmadik célja meghatározni a követendő stratégiát az előbbieken vázolt célok elérése érdekében. Ebben a harmadik célban a miniszterek ígéretet tesznek az idősödés általános érvényesítése (mainstreaming) a társadalom minden korosztálya számára történő előmozdítása érdekében.

Ez az alábbi kötelezettségvállalás:

- az idősödés általános érvényesítését szolgáló nemzeti keretek kidolgozása vagy megerősítése, valamint a végrehajtásukhoz szükséges kapacitásépítés;
- az idősödéssel kapcsolatos szakpolitikák összehangolása a kormányzat minden szintjén;
- az érintettek részvételen alapuló megközelítésének kidolgozása az idősödés általános érvényesítésére, minden érintett szereplő bevonásával, beleértve az időseket és képviselőiket is;
- az életkor- és nem-érzékeny kutatások és a részletekre lebontott adatok gyűjtésének fokozása.

A Római Nyilatkozat határozott és többször hangoztatott kötelezettségvállalást tesz annak biztosítására, hogy az idősek teljes mértékben élvezhessék az emberi jogokat, és megvalósuljon a nemek közötti egyenlőség.

A Római Nyilatkozat utolsó részében a miniszterek a UNECE Állandó Munkacsoportját bízzák meg azzal a feladattal, hogy frissítse a regionális végrehajtási stratégiát, és vizsgálja meg a MIPAA frissítésének lehetőségét annak érdekében, hogy az idősödési politikákat a gazdasági, társadalmi és digitális átmenetekhez és a felmerülő kihívásokhoz igazítsák.

Irodalomjegyzék

<https://unece.org/media/Sustainable-Development/press/368521>

A szerzők:

Ferenczi Andrea

elnök,

Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség (MNKSZ)

Hajós Katalin

elnökségi tag,

Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség (MNKSZ)